

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/80/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8110209038
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8110209038.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Viery Kandrikovej v právnej veci žalobcov: 1. W.. V. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., Y. XX, 2. M. S., nar. X. X. XXXX, bytom W. č. XXX, 3. F. P., nar. XX.. XXXX, bytom W. XXX, v konaní právne zastúpené JUDr. Matúšom Hribom, advokátom so sídlom Bardejov, Na hradbách 5, proti žalovaným: 1. H. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom W., R. XXXXX/XA, právne zastúpeného JUDr. Petrom Čurillom, advokátom so sídlom Prešov, Hlavná 11, 2. PIGSERVICE, s.r.o. so sídlom Petrovany 474, právne zastúpeného JUDr. Marekom Sahulom, advokátom so sídlom Prešov, Hlavná 111, o zaplatenie 12.248 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyň a žalovaného v rade 2/ proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 12C/134/2010 - 603 zo dňa 12.7.2016 a o odvolaní žalobkyň proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č.k. 12C/134/2010 - 591 zo dňa 7.6.2016 takto

rozhodol:

- I. Zastavuje sa odvolacie konanie o odvolaní žalobkyň v rade 1/ až 3/ proti rozsudku voči žalovanému v rade 1/.
- II. Odmieťa sa odvolanie žalobkyň v rade 1/ až 3/ proti výrokom V a VII.
- III. Potvrďuje sa rozsudok vo výroku V., VI.
- IV. Mení sa rozsudok vo výroku VII. a VIII. tak, že žalovaný v rade 2/ je povinný zaplatiť žalobkyni v rade 2/ sumu 471,17 Eur a žalobkyni v rade 3/ sumu 286,93 Eur, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, v prevyšujúcej časti sa žaloba vo vzťahu medzi žalobkyňami v rade 2/ a 3/ a žalovaným v rade 2/ zamieta.
- V. Zrušuje sa rozsudok vo výroku IX. a v rozsahu zrušenia sa vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.
- VI. Potvrďuje sa uznesenie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:
„I. žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť žalobkyni v 1. rade 201,69 eur spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 128,09 eur, od 17. 2. 2011 do zaplatenia, všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku,
II. v prevyšujúcej časti žalobu vo vzťahu medzi žalobkyňou v 1. rade a žalovaným v 1. rade zamieta,
III. žalovaný v 1. rade je povinný zaplatiť žalobkyni v 2. rade 20,35 eur a žalobkyni v 3. rade 12,39 eur, v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku,
IV. v prevyšujúcej časti žalobu vo vzťahu medzi žalobkyňou v 2. a 3. rade a žalovaným v 1. rade zamieta,

V. žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobkyni v 1. rade 758,85 eur, spolu s 9 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 480,60 eur, od 17. 2. 2011 do zaplataenia, všetko v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku,

VI. v prevyšujúcej časti žalobu vo vzťahu medzi žalobkyňou v 1. rade a žalovaným v 2. rade zamietá,

VII. žalovaný v 2. rade je povinný zaplatiť žalobkyni v 2. rade 77,20 eur a žalobkyni v 3. rade 47,01 eur, v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku,

VIII. v prevyšujúcej časti žalobu medzi žalobkyňami v 2. a 3. rade a žalovaným v 2. rade žalobu zamietá,

IX. žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznáva.“

2. Predmetom konania je vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že žalovaní užívajú pozemky vo vlastníctve žalobkyň (každý zo žalovaných má na pozemkoch postavenú stavbu a užíva aj tzv. manipulačné plochy).

V odôvodnení rozsudku okrem iného súd prvej inštancie uviedol, že čo sa týka výšky bezdôvodného obohatenia, táto zodpovedá primeranému nájomnému. Pokiaľ ide o námietku žalovaného v 2. rade, že nájomné, by malo zodpovedať výške určenej podľa § 10 ods. 1 zák. č. 504/2003 Z.z., túto súd prvej inštancie aj s poukazom na zák. č. 140/2014 Z. z. o nadobúdaní vlastníctva poľnohospodárskeho pozemku nevyhodnotil ako dôvodnú.

Vzhľadom na vykonané dokazovanie súd vychádzal z vyčísleného obvyklého nájomného znaleckou organizáciou na základe všeobecnej hodnoty pozemkov podľa charakteristiky uvedenej v znaleckom posudku.

Súd prvej inštancie prihliadol na námietku premičania vznesenú žalovaným v rade 2/ vo vzťahu k nároku za obdobie od 9. 9. 2011 do 24. 9. 2011.

Čo sa týka časti žalobného nároku vo vzťahu ku pôvodnému žalobcovi 2. rade v tejto časti žalobkyne v 2. a v 3. rade žiadali priznať tento nárok vzhľadom na závery dedičského konania, súd je však toho názoru, že žalobkyne v 2. a v 3. rade boli oprávnené sa v konaní domáhať len určenia, že porúčiteľ bol ku dňu smrti vlastníkom pohľadávky, resp., že táto pohľadávka patrí do dedičstva po porúčiteľovi a v prípade, ak by boli v konaní úspešné mohli podať, resp. žiadať príslušný súd o náhradné dedičské konanie. Súd tak považoval žalobu v 2. a 3. rade uplatňovanú titulom bezdôvodného obohatenia za obdobie do 10. 10. 2012 za nedôvodnú.

Z uvedených dôvodov súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti napadnutého rozsudku.

V záujme spravodlivého usporiadania vzťahov medzi účastníkmi konania súd preto rozhodol nároku na trov konania ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

3. Proti tomuto rozsudku v časti zaväzujúcej žalovaného v rade 2/ na plnenie podal žalovaný v rade 2/ odvolanie namietajúc potrebu aplikácie Zákona č. 504/2003 Z.z. Namietal tiež nepriznanie náhrady trov konania. Navrhol rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prípadne zmeniť a v zmysle posudku J.. V.. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

4. Proti predmetnému rozsudku podali v celom rozsahu odvolanie aj žalobkyne. Namietali nevykonanie navrhovaných dôkazov, konkrétne výsluch znalca zo znaleckej organizácie, nezodôvodnenie výberu metódy určenia trhovej hodnoty pozemkov zo strany súdu prvej inštancie, nesprávny procesný postup vo vzťahu k aktívnej legitímácii a nástupníctvu žalobkyň v rade 2/ a 3/, nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie. Nesúhlasili ani s výrokom o náhrade trov konania. Navrhli, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnili náhradu trov odvolacieho konania.

5. Žalobkyne vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného v rade 2/ nesúhlasili s určením nájomného podľa Zákona č. 504/2003 Z.z.

Žalovaný v 2. rade vo vyjadrení zotrval na dôvodoch svojho odvolania.

Podaním zo dňa 27.3.2018 vzali žalobkyne odvolanie späť voči žalovanému v rade 1/.

6. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce, bez nariadenia pojednávania podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP a dospel k záveru, že rozsudok je v napadnutej časti potrebné čiastočne zmeniť.

7. V prvom rade sa odvolací súd vysporiadal so späťvzatím odvolania voči žalovanému v rade 1/ zo dňa 27.3.2018 (č.l. 681 spisu.).

Podľa § 369 ods. 1 CSP, dokiaľ o odvolaní nebolo rozhodnuté možno ho vziať späť. Ak odvolateľ vzal odvolanie späť, nemôže ho podať znova.

Podľa § 369 ods. 3 CSP, ak sa odvolanie, o ktorom nebolo rozhodnuté vzalo späť, odvolací súd odvolacie konanie zastaví.

Na základe uvedených skutočností odvolací súd odvolacie konanie voči žalovanému v rade 1/ zastavil.

8. Podľa § 359 CSP, odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa ust. § 386 písm. b) CSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou. Žalobkyne podali odvolanie voči rozsudku v celom jeho rozsahu, tzn. aj do tých výrokov, ktorými bolo ich žalobe vyhovie, a teda rozhodnuté v ich prospech. Navyše žalobkyňa v rade 1/ nie je oprávnenou osobou na podanie odvolania voči výroku VII. a žalobkyne v rade 2/ a 3/ nie sú oprávnené na podanie odvolania voči výroku V., nakoľko tieto výroky sa ich nedotýkajú. Preto odvolací súd odvolanie žalobkýň voči vyhovujúcim výrokom vo vzťahu k žalovanému v rade 2/ odmietol.

9. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

10. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, ak dospel k záveru, že žalovaný v rade 2/ užíva sporné nehnuteľnosti bez právneho dôvodu, ktorý následne aj správne právne posúdil ak mu uložil povinnosť vydať žalobkyniam bezdôvodné obohatenie.

11. Medzi stranami zostala spornou len výška bezdôvodného obohatenia, keď sa žalovaný domáha určenia jeho výšky podľa zákona č. 504/2003 Z.z.

12. Cieľom civilného súdneho procesu je dosiahnuť spravodlivé usporiadanie vzťahov tak, aby bol zachovaný princíp právnej istoty.

Rovnako aj v tomto konaní je potrebné spravodlivo usporiadať vzťahy medzi stranami tak, aby bolo zadosťučinené princípu ekvity. Na jednej strane je nutné zohľadniť a poskytnúť primeranú ochranu právam žalobkýň, ktoré sú obmedzované vo výkone svojich vlastníckych práv tým, že na ich pozemkoch je postavená stavba žalovaného v rade 2/, na strane druhej treba mať na zreteli aj ochranu práv žalovaného v rade 2/ ako prevádzkovateľa podniku poľnohospodárskeho charakteru, ktorý je viac stratový ako ziskový, a ktorý ako posledná inštitúcia na východe Slovenska slúži potrebám verejnosti.

13. Na problematiku určenia ceny, resp. nájomného za pozemky slúžiace poľnohospodárskemu účelu existujú viaceré právne názory (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 17Co/91/2018 zo dňa 16.5.2019 a rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 1Co/3/20018 zo dňa 6.3.2018), pričom ani jeden z týchto názorov nemožno označiť za nesprávny. Podľa názoru odvolacieho súdu niet dôvodu, prečo by sa na pozemky pod stavbou určenou na poľnohospodársku výrobu postavenou pred 24.6.1991 nemal aplikovať Zákon č. 504/2003 Z.z., ktorý od 1.1.2008 reguluje nájomné za využívanie poľnohospodárskej pôdy.

14. Podľa § 1 ods. 2 Zákona č. 504/2003 Z.z. v znení účinnom počas obdobia uplatňovaného bezdôvodného obohatenia, pozemok na účely tohto zákona je taký pozemok, ktorý je poľnohospodárskou pôdou alebo časť tohto pozemku, pozemok zastavaný stavbou na poľnohospodárske účely do 24. júna 1991, ako aj iný pozemok prenechaný na poľnohospodárske účely alebo časť tohto pozemku; ustanovenia osobitného predpisu tým nie sú dotknuté.

Podľa § 10 ods. 1 Zákona č. 504/2003 Z.z., na vznik zmluvy o nájme pozemku na poľnohospodárske účely pri prevádzkovaní podniku sa vyžaduje dohoda o výške nájomného alebo o spôsobe jej určenia,

príčom výška nájomného je najmenej 1 % z hodnoty poľnohospodárskej pôdy určenej podľa osobitného predpisu.

15. Odvolací súd dáva za pravdu tvrdeniu žalovaného v rade 2/, že výška bezdôvodného obohatenia by sa mala určiť podľa Zákona č. 504/2003 Z.z., ktorý ustanovuje výšku minimálneho nájomného, na druhej strane je však nevyhnutné brať do úvahy aj závery rozsudku ESLP z 27.11.2007 vo veci Urbárska obec Trenčianske Biskupice proti SR.

16. Rozhodnutie ESLP vo veci Urbárska obec Trenčianske Biskupice v. Slovenská republika, sťažnosť č. 74258/01 a rozsudok v nej vydaný 27. novembra 2007) uprednostňuje trhové nájomné za užívanie pôdy v prípadoch, ak vznikne nájomný vzťah medzi vlastníkom pôdy a jej užívateľom, ktorý je podmienený ingerenciou štátu alebo reguláciou výšky nájomného. Aj keď v uvedenej veci ide o posúdenie aplikácie zák. č. 64/1977 Z.z. na výšku nájomného za užívanie pôdy v záhradkárskej oblasti, právne úvahy, ktoré v tejto veci predostrel ESLP sú aplikovateľné aj v prejednávanej veci. Dôležitý je predovšetkým záver, že medzi požiadavkami všeobecného záujmu a záujmom dotknutých jednotlivcov má byť dosiahnutá spravodlivá rovnováha. Taktiež ESLP poukazuje na to (body 143 a 144 vyššie uvedeného rozsudku), že nie spravodlivé poskytovať vlastníkom pozemkov nájomné v minimálnej výške (aj keď určené podľa zákona), ktoré nijako nezohľadňuje skutočnú cenu pôdy, za ktorú toto nájomné patrí (pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 1Co/3/20018 zo dňa 6.3.2018).

17. Zákon č. 504/2003 Z.z. tým, že stanovuje len výšku minimálneho nájomného dáva pri určovaní výšky nájomného priestor aj na zohľadnenie iných trhových faktorov, ako sú napr. výmera pozemku, možnosti a spôsoby jeho využitia a pod., čo zároveň vytvára priestor pre aplikáciu záverov ESLP vyjadrených v spomínanom rozsudku.

18. Za dôležité súd považuje uviesť, že pri určovaní výšky bezdôvodného obohatenia je rozhodujúce dané miesto, čas a porovnateľné užívanie veci. Súd ďalej zdôrazňuje, že bezdôvodným obohatením nie je akýkoľvek prospech, ktorý by mohol vlastník prenajatím veci dosiahnuť, ale len ten prospech, o ktorý sa na úkor vlastníka iný subjekt užívaním veci obohatil. Majetkovým vyjadrením tohto prospechu je peňažná čiastka, ktorá zodpovedá čiastkam vynakladaným obvykle v danom mieste a čase za užívanie veci, obvyčajne formou nájmu. Preto sa táto náhrada porovná s obvyklou hladinou nájomného. Súd musí vždy prihliadnuť ako ten, kto sa týmto spôsobom obohatil, vec skutočne užíval a aké nájomné by za takéto užívanie veci bol nútený za normálnych okolností platiť (Rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky zo dňa 10.1.2001 sp. zn. 25Cdo 263/1999).

19. Ak by súd pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia vychádzal striktnie z ust. § 10 ods. 1 Zákona č. 504/2003 Z.z. bez zohľadnenia ďalších podstatných skutočností, žalobkyniam by sa nedostalo spravodlivej a primeranej náhrady za obmedzenie ich vlastníckych práv. Z týchto dôvodov odvolací súd pri určení výšky bezdôvodného obohatenia rovnako ako súd prvej inštancie vychádzal z trhovej hodnoty nehnuteľností.

20. Súd prvej inštancie správne vychádzal z trhovej ceny určenej porovnávacou metódou, nakoľko samotná znalecká organizácia uviedla, že táto je v porovnaní s metódou polohovej diferenciacie presnejšia a objektívnejšia.

21. Výška nájomného určená porovnávacou metódou je v priemere o cca 0,10 Eura/m²/rok nižšia, ako výška nájomného určená metódou polohovej diferenciacie.

22. Ako vyplývalo z vykonaného dokazovania, prevádzka žalovaného v rade 2/ je v záporných číslach (č.l. 347 a nasl. spisu) a akákoľvek vyššia suma bezdôvodného obohatenia môže byť pre neho likvidačná. Do úvahy treba brať aj poľnohospodársky charakter prevádzky, pričom niet pochýb o tom, že poľnohospodárska výroba, resp. podnikanie v poľnohospodárskej oblasti má svoje špecifiká a zaslúži si osobitnú ochranu zo strany štátu. Zohľadniť treba aj verejný záujem, keďže ako už bolo uvedené ide o poslednú inseminačnú stanicu kancov na východe Slovenska. Rozhodnutie súdu v tejto veci v žiadnom prípade nesmie byť pre žalovaného v rade 2/ likvidačné, a aj z tohto dôvodu sa odvolací súd prikláňa k výške bezdôvodného obohatenia určenej porovnávacou metódou.

23. V tejto súvislosti odvolací súd analogicky prihliadol aj na možnosť zníženia nájomného, čo pripúšťa ust. § 11 ods. 1 Zákona č. 504/2003 Z.z.

Podľa § 11 ods. 1 Zákona č. 504/2003 Z.z., ak nemohol nájomca dosiahnuť žiaden výnos z dôvodu, že v dôsledku podstatnej zmeny hospodárskych pomerov, ktorá sa neprejavila len u neho, sa podstatne zvýšili náklady na získavanie úžitkov z prenajatého pozemku alebo sa podstatne znížila ich hodnota, alebo ak z týchto dôvodov klesne výnos nájomcu pod polovicu obvyklého výnosu, má právo na odpustenie alebo na primeranú zľavu z nájomného obdobne ako v prípade tohto práva pre mimoriadne okolnosti (§ 5).

Pokiaľ zákon pripúšťa možnosť zníženia nájomného, odvolací súd nevidí dôvod neprihliadnuť na túto možnosť aj pri určení výšky bezdôvodného obohatenia pri užívaní pôdy bez platnej nájomnej zmluvy, za stavu, ak sa výška bezdôvodného obohatenia určuje výškou obvyklého nájomného.

24. Na druhej strane súd vzal do úvahy aj skutočnosť, že žalovaný v rade 2/ sa venuje živočíšnej a nie poľnohospodárskej výrobe, ktorá je bez pochyby viac závislá na bonitonovaných pôdno - ekologických jednotkách. So živočíšnou výrobou súvisí aj výmera užívaných pozemkov, nakoľko pre insemináčnú stanicu postačuje podstatne menšia výmera pozemkov ako pri pestovaní rastlín, čo taktiež môže na trhu zohrať úlohu pri tvorbe cien (čím väčšia výmera, tým môže nižšia cena za m² a naopak).

25. K námietke žalobkyň spočívajúcej v tom, že súd prvej inštancie nevysvetlil, prečo sa priklonil práve k porovnávacej metóde odvolací súd dodáva, že nie každé nevysvetlenie tej - ktorej otázky v odôvodnení rozsudku má automaticky za následok jeho nepreskúmateľnosť a odňatie možnosti konať pred súdom, ak z kontextu rozsudku je možné vyvodiť úvahy súdu. Súd prvej inštancie síce vyslovene nezdôvodnil výber metódy, avšak z kontextu odôvodnenia, konkrétne bod 18, je možné bez akýchkoľvek pochybností vyvodiť, že tak urobil preto, že samotná znalecká organizácia vo svojom posudku uviedla, že všeobecná hodnota pozemkov stanovená porovnávacou metódou lepšie vystihuje špecifiká predmetných pozemkov, a ďalej že porovnávacia metóda sa svojim postupom najviac približuje k definícii všeobecnej hodnoty nehnuteľnosti, a je pre stanovenie všeobecnej hodnoty pozemkov vhodnejšia.. Uvedený dôvod výberu metódy zo strany súdu bol napokon z odôvodnenia rozsudku jasný aj žalobkyniam, čo vyplýva z ich odvolania.

26. Neobstojí ani odvolacia námietka žalobkyň týkajúca sa nevypočítania znalca zo znaleckej organizácie. Žalobkyne v odvolaní uviedli, že bolo potrebné jeho vysvetlenie najmä pokiaľ ide o zdôvodnenie použitia koeficientu redukujúcich faktorov na úrovni 0,4. Z tohto pohľadu by bolo vypočítanie znalca bezpredmetné, nakoľko koeficient redukujúcich faktorov sa využíva pri metóde polohovej diferenciácie, súd však pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia z tejto metódy nevychádza.

Navyše, v zmysle ust. § 185 ods. 1 CSP súd rozhodne, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná. Pokiaľ súd po zvážení doposiaľ zisteného skutkového stavu veci má za to, že tento je zistený v dostatočnom rozsahu a že by vykonanie ďalších navrhovaných dôkazov nebolo spôsobilé privodiť zmenu zisteného skutkového stavu, nemožno rozhodnutie súdu o nepripustení ďalšieho dokazovania hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu len preto, že strana sporu s takýmto záverom súdu prvej inštancie nesúhlasí.

27. Dôvodná nie je ani odvolacia námietka žalobkyň týkajúca sa toho, že na strane žalobcov mali okrem nich vystupovať aj ďalší dedičia po pôvodnom žalobcovi v rade 2/.

28. Podľa § 460 Občianskeho zákonníka, dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa.

Podľa § 513 Občianskeho zákonníka, ak je dlžník zaviazaný na rovnaké plnenie niekoľkým veriteľom, ktorí sú podľa zákona, podľa rozhodnutia súdu alebo podľa zmluvy voči nemu oprávnení spoločne a nerozdielne, môže ktokoľvek z veriteľov žiadať celé plnenie a dlžník je povinný splniť v celom rozsahu tomu, kto o plnenie požiada prvý.

29. Potvrdením dedičstva alebo vyporiadaním dedičov rozhodnutím súdu sa dedičstvo nadobúda s účinnosťou ku dňu smrti poručiteľa. Ak zanechal poručiteľ viac dedičov, sú až do právoplatného rozhodnutia súdu považovaní za vlastníkov celého majetku patriaceho do dedičstva a z právnych úkonov týkajúcich sa vecí patriacich do dedičstva sú oprávnení a povinní voči iným osobám spoločne a nerozdielne. V sporoch s inými osobami, týkajúcich sa vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva majú postavenie nerozlučných spoločníkov, považujú sa až do vyporiadania dedičstva ohľadne vecí všetci dedičia za vlastníkov vecí.

30. Žalobca v rade 2/ zanechal piatich dedičov, pričom po jeho smrti v konaní na strane žalobcov vystupovali len traja z nich. Ako bolo uvedené, až do rozhodnutia o dedičstve sú všetci dedičia zaviazaní či oprávnení spoločne a nerozdielne, čo znamená, že ktokoľvek z dedičov (oprávnených spoločne a nerozdielne), aj čo i len jeden, môže požadovať plnenie od dlžníka v celom rozsahu, t.j. aj za ostatných dedičov (teda aj pokiaľ ide o pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutú ku dňu smrti pôvodného žalobcu v rade 2/, ktorá nebola predmetom dedičského konania). Nie je podmienkou, aby každý zo spoločných a nerozdielnych veriteľov bol účastníkom konania. Preto odvolací súd nepovažuje námietku nedostatku aktívnej vecnej legitímácie za dôvodnú. Na dôvažok, táto námietka nie je spôsobilá privodiť pre žalobkyne priaznivejšie rozhodnutie vo veci, nakoľko ak by ju súd vyhodnotil ako dôvodnú, malo by to za následok zamietnutie žaloby.

31. Za dôvodnú považuje odvolací súd námietku týkajúcu sa aktívnej vecnej legitímácie žalobkyň v rade 2/ a 3/ za obdobie do smrti ich právneho predchodcu, t.j. do 10.10.2012.

Z hľadiska hospodárnosti konania a za stavu, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd týmto rozsudkom potvrdili oprávnenosť nároku pôvodného žalobcu v rade 2/ na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému v rade 2/ za žalované obdobie, prihliadajúc na vznesenú námietku premlčania, a ak súdy majú osvedčené, že žalobkyne v rade 2/ a 3/ sú dedičkami po zomrelom, pôvodne žalobcovi v rade 2/, a to okrem iného aj v časti predmetných pozemkov, odvolací súd nevidí dôvod na umelé vyvolanie ďalšieho súdneho konania a s tým súvisiaci vznik ďalších trov, keď by sa žalobkyne v rade 2/ a 3/ museli v podstate len formálne domáhať určenia, že vec patrí do dedičstva, aby následne mohli takmer totožnou žalobou ako v predmetnom konaní uplatňovať právo na vydanie bezdôvodného obohatenia ako spoluvlastníčky častí pozemku, ktoré žalovaný v rade 2/ bez právneho dôvodu užíva.

32. Podľa ust. § 107 ods. 1 O.s.p. účinného v čase smrti pôvodného žalobcu v rade 2/, ak účastník stratí spôsobilosť byť účastníkom konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd posúdi podľa povahy veci, či má konanie zastaviť alebo prerušiť alebo či môže v ňom pokračovať.

Podľa ust. § 107 ods. 3 O.s.p. účinného v čase smrti pôvodného žalobcu v rade 2/, konanie súd preruší najmä vtedy, ak ide o majetkovú vec a navrhovateľ alebo odporca zomrel; v konaní pokračuje s dedičmi účastníka, prípadne s tými, ktorí podľa výsledku dedičského konania prevzali právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve, ak povaha veci nepripúšťa, aby sa v konaní pokračovalo skôr.

33. Predmetom konania je nárok na zaplatenie peňažnej sumy, odvolací súd má za preukázané, že dedičmi po zomrelom sú (aj) žalobkyne v rade 1/, 2/ a 3/, pričom pohľadávka na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutá ku dňu smrti nebola doposiaľ prededená. Je nepochybné, že dedičmi tejto pohľadávky sú aj žalobkyne v rade 1/, 2/ a 3/, ktoré sú ako dedičky oprávnené spoločne a nerozdielne, preto má odvolací súd za to, že ako spoloční a nerozdielni veritelia môžu v súdnom konaní uplatňovať pohľadávku aj výlučne len žalobkyne v rade 2/ a 3/, ako dve zo štyroch dedičov po zomrelom (žalobkyňa v rade 1/ si pohľadávku po zomrelom v tomto konaní neuplatnila).

Záverom odvolací súd dodáva, že akékoľvek nároky ostatných dedičov k pohľadávke na bezdôvodnom obohatení vzniknutej do smrti pôvodného žalobcu v rade 2/ týmto nie sú dotknuté.

34. Vzhľadom na uvedené odvolací súd priznal žalobkyniam v rade 2/ a 3/ aj nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie do 10.10.2012, pričom akceptoval vznesenú námietku premlčania za obdobie od 9. 9. 2011 do 24. 9. 2011.

Za obdobie od 7.4.2008 do 31.12.2008 predstavuje bezdôvodné obohatenie za 269 dní sumu $0,19 \text{ Eur}$ na $1 \text{ m}^2 \times 1.871 \text{ m}^2 = 355,49 : 2 = 177,74 \text{ Eur}$, pre žalobkyňu v rade 2/ v pomere 62,15 %, čo predstavuje sumu 110,46 Eur, pre žalobkyňu v rade 3/ v pomere 37,85 %, čo predstavuje sumu 67,27 Eur. Za obdobie od 1.9.2009 do 31.12.2009, t.j. 365 dní bolo vyčíslené bezdôvodné obohatenie za $1 \text{ m}^2 \times 0,168 \text{ Eur} \times 1.871 \text{ m}^2 = 314,32 \text{ Eur} : 2 = 157,16 \text{ Eur}$, pre žalobkyňu v rade 2/ v pomere 62,15 %, čo predstavuje sumu 97,67 Eur, pre žalobkyňu v rade 3/ v pomere 37,85 %, čo predstavuje sumu 59,48 Eur. Za obdobie od 1.1.2010 do 8.4.2010, t.j. 98 dní bezdôvodné obohatenie za $1 \text{ m}^2 \times 0,151 : 365 \times 98 = 0,040 \text{ Eur} \times 1.871 \text{ m}^2 = 74,84 \text{ Eur} : 2 = 37,42 \text{ Eur}$, pre žalobkyňu v rade 2/ v pomere 62,15 %, čo predstavuje sumu 23,25 Eur, pre žalobkyňu v rade 3/ v pomere 37,85 %, čo predstavuje sumu 14,16 Eur. Za obdobie od 9.4.2010 do 31.12.2010, t.j. 267 dní $0,151 : 365 \times 267 = 0,11 \text{ Eur} \times 1.871 \text{ m}^2 = 205,81 \text{ Eur} : 2 = 102,90 \text{ Eur}$, pre žalobkyňu v rade 2/ v pomere 62,15 %, čo predstavuje sumu 63,95 Eur, pre žalobkyňu v rade 3/ v pomere 37,85 %, čo predstavuje sumu 38,94 Eur. Za obdobie

od 1.1.2011 do 11.1.2011, t.j. 11 dní pri ročnom vyčíslení bezdôvodného obohatenia $0,157 \text{ Eur} : 365 \text{ dní} \times 11 = 0,047 \text{ Eur} \times 1.871 \text{ m}^2 = 8,85 \text{ Eur} : 2 = 4,42 \text{ Eur}$, pre žalobkyňu v rade 2/ v pomere 62,15 %, čo predstavuje sumu 2,74 Eur, pre žalobkyňu v rade 3/ v pomere 37,85 %, čo predstavuje sumu 1,67 Eur. Za obdobie od 24.9.2011 do 31.12.2011, t.j. 114 dní bezdôvodné obohatenie 0,157 za 1 m² a rok 0,157: $365 \times 114 \text{ dní} = 0,049 \text{ Eur} \times 1.871 \text{ m}^2 = 91,74 \text{ Eur} : 2 = 45,87 \text{ Eur}$, pre žalobkyňu v rade 2/ v pomere 62,15 %, čo predstavuje sumu 28,50 Eur, pre žalobkyňu v rade 3/ v pomere 37,85 %, čo predstavuje sumu 17,36 Eur. Za obdobie od 1.1.2012 do 10.10.2012, t.j. 284 dní bolo vyčíslené bezdôvodné obohatenie vo výške 0,149 Eur : $365 \text{ dní} \times 284 \text{ dní} = 0,11 \times 1.871 \text{ m}^2 = 216,91 \text{ Eur} : 2 = 108,45 \text{ Eur}$, pre žalobkyňu v rade 2/ v pomere 62,15 %, čo predstavuje sumu 67,40 Eur, pre žalobkyňu v rade 3/ v pomere 37,85 %, čo predstavuje sumu 41,04 Eur.

Spolu je výška bezdôvodného obohatenia do 10.10.2012 pre žalobkyňu v rade 2/ 393,97 Eur a pre žalobkyňu v rade 3/ 239,92 Eur. Celková suma bezdôvodného obohatenia je u žalobkyne v rade 2/ 471,17 Eur (393,97 Eur + 77,20 Eur) a u žalobkyne v rade 3/ 286,93 Eur (239,92 Eur + 47,01 Eur).

35. Za tohto stavu odvolací súd napadnutý rozsudok vo výrokoch V. a VI. ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1,2 CSP) a vo výrokoch VII a VIII. zmenil (§ 388 CSP) tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

36. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

37. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie odcitoval ustanovenia § 255 ods. 1 a 2 CSP a § 257 CSP. Každé z týchto ustanovení predstavuje odlišné a samostatné rozhodnutie o trovách konania a predpokladá rozličný úspech vo veci samej. Výrok o náhrade trov konania v napadnutom rozsudku znie, že žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznáva, t.j. znenie výroku zodpovedá skôr ustanoveniu § 255 ods. 1 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia nie je zrejmé, ktoré z citovaných ustanovení súd prvej inštancie aplikoval. Uvedené spôsobuje zmatečnosť výroku a nepreskúmateľnosť rozhodnutia.

38. Obsahové náležitosti rozhodnutia určuje ustanovenie § 220 CSP. Ich správnosť a úplnosť je predpokladom vykonateľnosti a preskúmateľnosti rozhodnutia. Či je rozhodnutie preskúmateľné alebo nie sa dá zistiť len z jeho odôvodnenia.

Štruktúra odôvodnenia rozhodnutia je v priamej spojitosti so základným právom na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Ak súd pri odôvodňovaní rozhodnutia nepostupuje spôsobom, ktorý záväzne určuje ustanovenie § 220 ods. 2 CSP dochádza nielen k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené reálnym obsahom.

Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa účastníkovi odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

39. Keďže nedostatočne zdôvodnenie rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené stranám, aby uskutočnili im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok vo výroku o náhrade trov konania zrušil a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

Na dôvažok súd prvej inštancie doposiaľ nerozhodol o znaleckej odmene pre znalecký ústav, ktorý vypracoval znalecký posudok a predložil súdu vyúčtovanie dňa 4.3.2016 (č.l. 566 spisu), preto odvolací súd považuje rozhodnutie o náhrade trov konania za predčasné. .

40. Prvoinštančný súd, ktorý je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) v novom rozhodnutí rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

41. Predmetom odvolacieho konania je aj uznesenie súdu prvej inštancie č.k. 12C/134/2010 - 591 zo dňa 7.6.2016, ktorým bola žalobkyňiam v rade 1/ až 3/ a žalovaným v rade 1/ a 2/ uložená povinnosť zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania každému vo výške 269 Eur.

V odôvodnení uznesenia súd prvej inštancie okrem iného uviedol, že dňa 4.3.2016 bol súdu doručený vyhotovený znalecký posudok Inštitútu znalcov súdneho inžinierstva, Košice s vyúčtovaním znalečného. Znalecký ústav si v predloženej vyúčtovanej uplatnil odmenu a náhradu hotových výdavkov spolu v sume 1 693,42 Eura, pričom v decembri 2015 mu bol vyplatený preddavok vo výške 350 Eur, takže odmena a náhrada hotových výdavkov predstavuje sumu 1343,42 Eura. Vzhľadom na skutočnosť, že v prebiehajúcom konaní bolo nariadené znalecké dokazovanie v záujme všetkých účastníkov konania, pričom zložený preddavok v sume 350 Eur nepostačuje na pokrytie nákladov súvisiacich s podaným znaleckým posudkom, preto súd postupom podľa § 141 ods. 1 O.s.p. účastníkom konania uložil povinnosť doplatiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania a to žalobcom v 1., 2. a 3. rade a žalovaným v 1. a 2. rade každému jednotlivo v sume po 269 Eur.

42. Proti tomuto uzneseniu podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyne v rade 1/ až 3/ namietajúc, že v konaní už platili viacero preddavkov čo je pre nich finančne vyčerpávajúce. Takisto mali námietky k vyúčtovaniu znaleckej odmeny a náhrady hotových výdavkov.

43. Odvolací súd v intenciách odvolacích námietok preskúmal napadnuté uznesenie a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyní nie je dôvodné.

44. Podľa ust. § 141 ods. 1 O.s.p. účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie, súd môže uložiť účastníkovi, u ktorého nie sú podmienky pre oslobodenie od súdnych poplatkov, aby zložil preddavok na trovy dôkazu, ktorý navrhol alebo ktorý nariadil súd o skutočnostiach ním uvedených alebo v jeho záujme.

45. Pokiaľ žalobkyne poukazujú na nepriaznivé majetkové pomery, tak v tejto súvislosti je potrebné prihliadať na to, že uznesením č.k. 12C/134/2010 - 665 zo dňa 20.2.2017, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 27.2.2017, žalobkyniam po preskúmaní ich majetkových pomerov nebolo priznané oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Navyše vykonanie kontrolného znaleckého dokazovania navrhli žalobkyne (č.l. 332 a 351 spisu).

46. Odvolacie námietky týkajúce sa vyúčtovanej odmeny za znalecký posudok sú v danej veci irelevantné a zohľadnené budú pri rozhodovaní o priznaní znalečného. Za takéhoto stavu odvolací súd napadnuté uznesenie potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP).

47. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).